

Pyöräilyreitti tarjoo elämyksiä ja nähtävää läpi vuoden kaikille kohderyhmille!



- 1 Masku
- 2 Mynämäki
- 3 Nousiainen



Akselireitti, pääreitti 150 km

Akselireitti, sivureitti 48 km

EuroVelo 10 -pyörämatkailureitti

### Akselireitti tarjoaa elämyksiä ja nähtävää läpi vuoden!

Lämmen merituuli ja rauhalliset tiet vievät sinut pyöräseikkailulle uudelle Akselireitille, jossa kaunis luonto ja maisema, seudun rikas historia ja kulttuuri, lähiruoka, kahvilat ja paikallinen majoitus yhdistyvät yhdeksi pyöräilykokemukseksi. Monipuolisella reitillä maisemat vaihtelevat alavista merenrannoista, vehreiden jokilaaksojen ja rukiisten peltojen kautta erämaisiin korppeihin, jossa vain hiljaisuus on läsnä kanssasi. Keväällä hienon "näytökseen" tarjoavat alueelle saapuvat linnut, joita voit seurata merenlahdilla olevilla hyvin varustelluilla lintutorneilla. Reitillä on myös useita idyllisiä ja kuvankauniita kyliä sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kartanoita, keskiakaisia kirkoja ja museita, joissa pääset tutustumaan seudun monipuoliseen kulttuuriin ja elämään.



www.masku.fi

www.mynamaki.fi

www.nousiainen.fi

Akselireitti on kolmen kunnan (Masku, Mynämäki ja Nousiainen) vuosien 2021–2022 aikana yhteistyönä Leader-kehittämishankkeessa laadittu pyörämatkailureitti, jota on tarkoitettu edelleen keuhkien vuosien 2022–2023 aikana. Tällä hetkellä reitistä on laadittu reititusnietelmä, eli reitin sijainti kartalla ja tämä reitin yleiskuvaus. Jatkossa reitistä laaditaan tarkempi reitituskvaus reitituskarttana, jossa ovat myös reitin varren palvelut ja nähtävyydet kuvattuina, toteutetaan maasto-opasteet reitin varrelle ja laaditaan varsinainen reititsee sekä internet-sivut reitille.

### Kohteet Maskun kunnan alueella:

- KUHANKUONON RAJAKIVI**
  - Kurjenrahkan kansallispuisto, pääsy Savojärventie 102
  - www.luontoon.fi/kurjenrahka/nahtavydet/jahistoria
- KILLINVAHANTIE**
  - Killinvahantien 160
  - https://retkipaikka.fi/oliko-maskun-killinvahantien-rosvojen-pilipaikka/
  - 12 m korkea siirtolohkare
- TAKA-PALTAN LUOLA**
  - Vesitorintie 48
  - https://retkipaikka.fi/taka-paltan-luola-masku/
  - Helppokulkuinen pieni luola Maskun vesitorintien kupeessa.
- MASKUN KESÄTEATTERI**
  - Seppäläntie 290
  - https://www.maskunteatteriyhdistys.fi/
  - Vuodesta 1981 toiminut kesäteatteri.
- KAJAMONVUORI**
  - Kajamontie 108
  - https://www.wikiwand.com/fi/Kajamonvuori
  - Kajamon linnavuori kohoaa yli 30 m korkeuteen. Suojavaruustuksen jäänteistä on jäljellä kiviä, vaikka varsinaista linnaa ei kohteessa enää olekaan.
- RIVIERA**
  - Ruskontie 43
  - https://fi.wikipedia.org/wiki/Maskun\_Riviera
  - Uimapaikka ja virkistysalue palvelue luontoliikkuja ja eri lajien harrastajia.
- KAUPPAKESKUS**
  - Maskuntie 228
  - Kauppa keskussa on putiikkia ja toimia lähes joka tarpeeseen.
- MASKUN ROSARIUM**
  - Maskuntie 98
  - https://www.masku.fi/vapaa-aika/matkailijalle/nahtavydet/rosarium/
  - Yli 400 istutettua ruusua, n. 250 eri lajia. Aina avoinna ja maksuton.
- MASKUN MUSEO**
  - Maskuntie 98
  - https://www.masku.fi/vapaa-aika/matkailijalle/nahtavydet/rosarium/
  - Kokoelmassa n. 1 600 talonpoikaesineitä ja yli 450 kirjaa ja lehteä. Museossa on erillinen näyttelytila, jossa pidetään kesäaikana taidenäyttelyitä.
- MASKUN KIRKKO**
  - Maskuntie 72
  - https://www.maskunseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat/kirkot/maskun-kirkko
  - Todennäköisesti 1490–1510 rakennettu keskiaikainen kivikirkko. Pihytetty Johannes Kastajalle ja Pyhälle Ursulalle.
- MASKUN Keskusta**
  - Keskuskaari 3
  - Kunnanvirasto, kirjasto, K-Supermarket ja sen erikoisliikkeet, apteekki, pankki, leipomoinen ynnä muut palvelut.
- VARJOSEN VELJESTEN MUISTOKIVI**
  - Lietlantie 373
  - https://sotaveteraanit.fi/kohtalot-pro-patria-taloun-takaa-varjosen-veljesten-muistokivi-masku/
  - Vuonna 1986 pystytetty muistomerkki.
- HÄRMÄLÄNROTKO**
  - Härmäläntie 221
  - https://www.masku.fi/vapaa-aika/matkailijalle/nahtavydet/harmalan-rotko/
  - Yksi Varsinais-Suomen tunnetuimmista luontonsihtauskoista. Parhaimmillaan parkkimmen teräsin rotko sopii retkeeksi lämpimien kausien kanssa.
- MAANPÄÄ**
  - Maanpäätie 171
  - https://www.masku.fi/uimarannat/
  - Kyläyhdistyksen ylläpitämä uimaranta.
- NIEMENKULMAN KUNTOPORTAAT**
  - Oheensaarentie 762
  - Marttojen ja kylälaisten yhdessä rakentamat portaat valmistuivat 2021.
- VALKAMÄEN AARRELUOLA**
  - Pammontie 43
  - https://retkipaikka.fi/valkamaki-masku/
  - 1904 löydetty 250 hopeakolikkoa ovat yksi suurimmista maastamme löytyneistä kolikkokätköistä.

- KÄÄRMEMÄNTY**
  - Oheensaarentie 152
  - N. 20 m korkea, rauhoitettu mänty sijaitsee Hujan tilan maalla.
- STENBERGAN LINNAVUORI**
  - Oheensaarentie 264
  - https://www.masku.fi/vapaa-aika/matkailijalle/nahtavydet/teiperinlinna/
- TAIPALEENLUOLA**
  - Taipaleentie 85
  - https://retkipaikka.fi/taipaleenluola/
  - Puiden katveessa olevan luolan näkee vasta, kun seisoo aivan suuaukon vieressä.
- VÄHÄ-JOUMO, uimaranta**
  - Vähä-Joumontie 119
  - https://www.masku.fi/uimarannat/
- KUURNANPÄÄ, uimaranta**
  - Kaidantie 111
  - https://lemu.ml.fi/lemun-uimaranta/
- OUKKULANLAHTI**
  - Tarvontie 26
  - https://www.lemunkemnit.fi/oukkulanlahti-luontolaiva/
  - Oukkulalanlahtien luontoon voi tutustua Lemun Kaidanpään lintutorneista ja sen yhteydessä olevalla luontopolulta.
- LEMUN KIRKKO**
  - Monnoistentie 18
  - https://www.maskunseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat/kirkot/lemun-kirkko
  - Keskiajalta rakennettu, Pyhälle Olaville pyhitetty harmaakivikirkko.
- KEMPIEN TUPA**
  - Monnoistentie 16
  - https://www.lemunkemnit.fi/museo/
  - Lemun keskiaikaisen kirkon vieressä sijaitseva kotiseutumuseo. Museon lähistöllä on myös kotiseutukeskus Mäntylä.
- REISVUORI/Kolkkanpolku**
  - Askaistentie 142
  - https://www.lemunkemnit.fi/kolkkanpoltu/
  - Infopiste ja reitin aloituspaikka sijaitsee Lemun kirjastolla.
- KUUVANVUORI/Kolkkanpolku**
  - Seijaistentie 224
  - https://www.lemunkemnit.fi/kolkkanpoltu/
  - Infopiste ja parkkipaikka Seijaistentien varressa.
- MANNUNSTENVUORI/Kolkkanpolku**
  - Miaistentie 167
  - https://www.lemunkemnit.fi/kolkkanpoltu/
  - Veraisten reitin näköalapaikka. Infopiste ja parkkipaikka Miaistentien varressa.
- MARSKIN TORI**
  - Vesiläntie 2
  - https://www.asainen.fi/portaali/nahtavydet/marskin-tori
  - Toritoimintaa ympäröivä vuoden.
- ASKAISTEN KIRKKO**
  - Askaistentie 788
  - https://www.maskunseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat/kirkot/askaisten-kirkko
- RITARIPUISTO**
  - Askaistentie 785
  - https://mannerheimiperinnesaatio.fi/perinnetyo-ritaripuisto/
  - Mannerheim-ristin ritarien muistokivet.
- PIKISAARI, uimaranta**
  - Pikisaarentie 126
  - https://www.masku.fi/uimarannat/
- LOUHISAARI**
  - Louhisarentie 244
  - https://www.nousiainenmuseo.fi/fi/louhisaari
  - Tarinoita omistajasukujen, Flemingin ja Mannerheimin suvun historiasta.
- MANNERLAHTI**
  - Mannerlahdentie 21
  - https://www.maskunseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat/leirikeskus
  - Maskun seurakunnan leirikeskus.

### Kohteet Mynämäen kunnan alueella:

- KUHANKUONON RAJAKIVI**
  - Kurjenrahkan kansallispuisto, pääsy Savojärventie 102
  - www.luontoon.fi/kurjenrahka/nahtavydet/jahistoria
- ISO JA PIENI SAARNAVUORI**
  - Saarnaavuorentie
  - Mielismaantie itäpuolella
  - muinainen- tai historiallinen nähtävyys
- NUNNANKUKKULA**
  - Mielismaantie itäpuolella
  - muinainen- tai historiallinen nähtävyys
- HIRVIUVUORI**
  - Hirvijärventie 369
  - luonnonnähtävyys
- KIRKKOKALLIO**
  - Mainintan Pyhän Henrikin pyhiinvaelluksessa
- MUNKKEINLEVO**
  - Mainintan Pyhän Henrikin pyhiinvaelluksessa
- LAJAJOEN KESÄTEATTERI**
  - Karjalantie 1616
  - https://www.lajajoki-kesateatteri.fi/
- KARJALAN MUSEO**
  - Karjalankyläntie 60
  - https://www.mynamaki.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/matkailu/museo/
  - Museo kertoo entisestä Karjalan kunnasta (Karjala Ti) ja sen asukkaiden elämästä ja elinkeinoista.
- KARJALANKYLÄN RUKOUSHUONE**
  - Meijerintie 8
  - https://www.mynamaenseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat/karjalankylan-rukoushuone
- KARJALAN KIRKKO**
  - Karjalankyläntie 58
  - https://www.mynamaenseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat/karjalankylan-kirkko
- LAJAJOEN SILTA JA KANJONI**
  - Salvaistentie 860
- SUDENPYYDYKSOPPA**
  - Salvaistentiellä Talolan Ritamässä.
  - kunnostettu ja museoitu vanha sudenkuoppa
- RJVÄVAHA, LOHKARELUOLA**
  - Porintie 70
- MYNÄMÄEN Keskusta**
- MYNÄMÄEN KIRKKO**
  - Kirkkokatu 3
  - https://www.mynamaenseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat/mynamaen-kirkko
  - Mynämäen Pyhän Laurin kirkko kuuluu Suomen suurimpiin keskiaikaisiin kivikirkkoihin. Kirkon eritysirtteisiin kuuluu muutama, toimimainen länsihalli, jolle ei ole vastinetta muualla Suomessa.
- MYNÄMÄEN MUSEO**
  - Keskuskatu 19
  - https://www.mynamaki.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/matkailu/museo/
  - Avoimena kesäisin ja sop. mukaan.
  - 5 pysyvää näyttelyä: Pappilan sali – papilla rovasti Wilho Sipilän aikaan, rovasti Rönberg-Rönnevaaran sali, jossa on esillä Mynämäen Lotta Svärd -paikallisyhdistyksen historiaa, Vaateoliisuuden tarina – Siljo ja Kaunotar Oyn mekkoja ja tuotteita sekä taidemaalari Olavi Ahlgrenin taidemuina.
- KALEVANPOJANKIVI**
  - metään varrella, joka lähtee Tammitonttie 87 kohdalla
- ASMANDIAN LAAVU**
  - Opintie 35, kulkua Asemankoulun ohi kohti Mynäjön rantaa
  - https://www.mynamaenaseuseutu.net/ulkoiualue-asmandia/
  - vapaa-ajanviettopaikka
  - lähitöistä n. 6 km pitkä luontopolulle Linnavuorelle ja Rautavorelle
- MYNÄMÄEN MAATALOUSMUSEO**
  - Suulintie 90
  - https://www.mynamaki.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/matkailu/museo/
  - mynamaen-maatalousmuseo/
  - Avoimena kesäisin ja sop. mukaan.

- Lauri Junnilan konepajalla (Juko Oy) suunniteltuja ja valmistettuja tuotteita
- 21. TAVASTILAN KOTISEUTUMUSEO**
  - Tavastilantie 11
  - https://www.mynamaki.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/matkailu/museo/ta-vastilan-kotiseutumuseo/
  - kouluilatokeeseen, käsityöläisyhteen, kotitalouteen sekä maanviljelyyn liittyvää esineistöä, pihalla perenna- ja yritymaat
- 22. MIETOISTEN KIRKKO**
  - Kirkkotie 104
  - https://www.mynamaenseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat/mietoisten-kirkko
- 23. PITKÄMÄEN LUOLA**
  - ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatit: N 6734403 E 227850
  - Granitiittialion järkäleessä oleva luola, joka soveltuu hyvin koko perheen retkeilykohteeksi. Luolan läheisyydessä on kallio, jossa on ainakin kymmenen erikoista hiidenkirhua.
- 24. KALLAVUORI**
  - Kallantie 56
  - Louhikkoineen kallio- ja metsäalue, jossa on myös melko korkeita kalliojärkäleitä. Rungsa, lehtomainen kasvillisuus, etenkin vuoren länsi- ja eteläreitillä. Nimeen lienee antanut aiheen kalla-niminen lehtokasvi, jota löytyy alueen kolkkoista.
- 25. RAUKKAAN SILTA, MYLLY JA KOSKI**
  - Raukkalaantie ja Väliaistentien risteyksen välittömässä läheisyydessä. Raukkaan silta pitkin Mynäjön ylitys ja Mylly & Saha heti vasemmalla juuren rannassa.
- 26. PERKKOONMÄEN LUOLA JA SIMPUKKAMA**
  - ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatit: N 6730382 E 222065
- 27. SAARENRANTA**
  - tie matalaan hiekkarantaan lähtee Saarenranta 103 kohdalla
- 28. AARLAHTI**
  - Aarlahdentie 268
  - Kunnan uimaranta
- 29. NÄKÖALATORNI/NATURA**
  - (Vasikkahaan lintutorni)
  - Saarentie 230 (parkkipaikka)
  - lintubongarin paratisi, hienot maisemat tornille johtaa 700 metrin pituinen info-talun vierästy luontopolku
- 30. SILAKKARI**
  - Saarenranta 57 (parkkipaikka ja esteetön luontola)
  - parkkipaikalta johtaa noin 500 metrin pituinen polku näköalapaikalle
- 31. SAAREN KARTANO**
  - Saarenranta 57
  - Kartano ja sen alue ei ole avoimena yleisölle, mutta rakennukset näkyvät hyvin tielle. Kulttuuripolulla voi vieraila harritemättä residentsissä työskentelevien työ- ja asumisrauhaa.
  - https://www.facebook.com/SaariResidence/7locale-fi
  - https://koneensaatio.fi/saaren-kartano-residensi/
  - Koneen Säätiön omistama kansainvälinen taitelija- ja tutkijaresidenssi
- 32. LAUTUNPÄÄN SILTA**
  - Lauttonpääntie
  - puinen silta Lajajoen yli
- 33. PYHÄN KYLÄTORI**
  - Pyhäntie 2
  - tuokko-syyskuu perjantaisin klo 10–17
  - https://www.facebook.com/pyhensaudunkylat/7locale-fi
- 34. HIETÄMÄEN KAPPELLI-MUISTOMERKKI**
  - Raveantien ja Kappelmaientien risteys
  - https://fi.wikipedia.org/wiki/Hietäm%C3%A4en\_kappeli
- 35. LAJAJOEN SILTA JA NOTKELMA**
  - Vehmaantie 952
- 36. KORVENSUU koski ja konepajamuseo**
  - Suosalantie 26
  - Auki kesäaikana ja sop. mukaan
  - https://www.mynamaki.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/matkailu/museo/korvensuun-konepajamuseo/
- 37. KIVIJÄRVI**
  - Tekovahantie 10
  - Mynämäen kunnan uimaranta. Sauna avoinna kesäkaudella.

### Kohteet Nousiainen kunnan alueella:

- KUHANKUONON RAJAKIVI**
  - Kurjenrahkan kansallispuisto, pääsy Savojärventie 102
  - www.luontoon.fi/kurjenrahka/nahtavydet/jahistoria
  - Kuhankuonon rajakivi sijaitsee Kuhankuonon kansallispuistoon. Rantapihalla on kesäisin saunomisen ja uimamahdollisuus. Mahdollisuus vuokrata myös vene tai kanootti.
- RANTAPIHA**
  - Savojärventie 102
  - https://kuhankuono.fi/palveluntarjoajat/rantapiha/retkeilyreitit
  - Rantapiha on Savojärven rannalla sijaitseva virkistysalue, josta lähtee polku Kuhankuonon kansallispuistoon. Rantapihalla on kesäisin saunomisen ja uimamahdollisuus. Mahdollisuus vuokrata myös vene tai kanootti.
- SAVOJÄRVI**
  - Savojärventie 102, 21270 Nousiainen
  - https://kuhankuono.fi/reitit/savojarven-kierros/
  - Savojärven ympärillä Kurjenrahkan kansallispuistossa on 6 km pitkä ja kulkupolton ympäri vuoden. Järvi on humuspitoinen, mutta uimakelpoinen.
- PUKKIPALON AARNIALUE**
  - Savojärventie 103
  - https://kuhankuono.fi/reitit/pukkupalon-reitti/
  - Pukkupalon arnimetsä henkii mennyt-ä aikaa
- TAKANIITUNVUORI**
  - Takkulantien ja Noanin tuon metsätien välissä
  - www.luontoon.fi/kurjenrahka/reitit/kuvaus
  - Tulenteokset Kurjenrahkan kansallispuistossa
- AHTI JALOSEN MUISTOMERKKI**
  - Pohku lähtee Kuhankuontie 112 kohdalla
  - http://www.tyvoanliike.fi/muistomerkit/letoitetun-muistomerkki/
  - Muistomerkki on tehty sisällissodan aikana letoitetun punakaartilaisen Ahti Jalosen muistoksi vuonna 1989
- VALPERIN URHELUTALO**
  - Urheilutie 17
  - https://nousiainen.fi/liikunta-ja-uorisotyto/liikunta/tilat-ja-alueet/
  - Urheilukeskuksessa on mm. mahdollista hiihtää, maastopyöräillä, Frisbeegolfa, juosta pururadalla tai kuntorappusissa ja käyttää ulkoilukuntalaitteita.
- FALKINKOSKI**
  - Valperintie 561
  - https://www.facebook.com/Falkki/7locale-fi
  - Falkinkosken kirksivestissä lamassa ovat laiturit, hypottorini ja grilli sekä Wibit-toimintarat. Talvisin paikka toimii kylmäintikeskuksena.
- NOUSIAISTEN PYHÄN HENRIKIN KIRKKO**
  - Kirkkotie 212
  - https://www.tiedonportaila.fi/kirkot/nousiainen.html
  - Nousiainen kirkko on keskiaikainen harmaakivikirkko, joka on pyhitetty Piispa Henrikille.
- NOUSIAISTEN KOTISEUTUMUSEO**
  - Topoistentie 11
  - https://www.nousiainenkotiseutu-yhdistys.fi
  - Museoalueella on runsaasti rakennuskansaa aina 1700-luvulta saakka

- LAAVU**
  - Topoistentie
  - Laavu valmistuu vuonna 2023–2024 talvella
- UUNISVUOREN LUOLA**
  - Luola-Pauperkantie
  - https://kylakultta.blogspot.com/
  - Tunnetaan myös nimellä Susuluola
- HIRVIJOKILAAKSO**
  - https://digi.kirjastot.fi/collections/show/195
  - Hirvijokilaakso on kulttuurihistoriallisesti merkittävä luonnonkaunis alue, jota on hoidettu mm. lampaita laudantamalla
- EMOVAHA**
  - Koljoentie 130
  - https://fi.wikipedia.org/wiki/Emovaha
  - Santalamon kylässä sijaitseva suuri siirtolohkare nousee tasamaalla kuin jäävuori merestä.
- NOUSIAISTEN Keskusta**
  - Koljoentien ja Moisiontien tuntuma
  - https://hoods.fi/hood/nousiainen/nousiainen-keskusta
  - Nousiainen keskustasta löytyvät kattavat palvelut pyöräliiketalvuuineen
- MIKKO RANTASEN FRISBEEGOLFRATA**
  - Linnämäentie 11–13
- NOUSIAISTEN ITKUKIVI**
  - Linnämäentie
  - Aikoinaan pitäjän kohtaloitaan itkevien naisten kokoontumispaikka, jossa he odottivat miestensä tuomiota läheisestä kärjälotalta
- FATIOJAN KIVISILTA**
  - Kaitaraistentie
  - Silta on osa Suurta Postitietä
- REPOLAN RISTI**
  - Repolankuja
  - https://digi.kirjastot.fi/items/show/124403
  - Pyhän Henrikin muinaistiellä sijaitseva puuristi on muistomerkkinä Piispa Henrikin kuolemasta
- REPOLAN LINNAVUORI**
  - Vainionpohjantien ja Repolanpuolen välisessä maastossa
  - https://fi.wikipedia.org/wiki/Repolan\_Linnavuori
  - Rautakautinen linnavuori Repolan kylässä
- KORVUOREN LUOLA**
  - Koljolassa
  - http://luomiamiehenblogi.blogspot.com/2011/05/korvuoren-luola-nousiainen.html
  - Siirtolohkareiden alle muodostunut luola
- KOKKOVUORI**
  - Reitin alkua ja loppupiste on Pajulan koulu. Mietoistentie 360.
  - https://kuhankuonocontentuploads.suomenlatu.org/wp-content/uploads/sites/24/2017/09/Sudenpolku-puffi.pdf
  - Komea näköala- ja retkeilykohde
- NUSTURLAN MAKASIINI-TEATTERI**
  - kesällä: Kärrytenite 452, muulloin Työväentalontie 4
  - www.maksasiini-teatteri.fi
  - Aktiivinen harrastajateatteri

